

Güçlü Bir Ekonomi mi, Yoksa Demokrasi mi?

İçeriği Yazan: [Erhan SALMAN](#) [1] Zaman: Pzt, 30/07/2012 - 08:55

AKŞAM gazetesinin **(12.07.2012)** tarihli internet yayınında, **Pew Araştırma Merkezi**'nin, **6 Müslüman** ülkede yaptırdığı araştırma sonuçlarına yer veriliyordu. Araştırmanın şaşırtıcı sonucu ise, insanların büyük çoğunluğunun önceliği demokrasi yerine, **“Güçlü Bir Ekonomiye”** vermesiydi...

Amerika Birleşik Devletleri'ndeki Pew Araştırma Merkezi, **“Küresel Tutumlar Projesi”** çerçevesinde, aralarında Türkiye'nin de bulunduğu 6 Müslüman ülkede anket çalışması yapmış/yaptırmış. Araştırmanın bulgularına dayanılarak, Arap Baharının başladığı 2011 yılıyla 2012 yılı arasında geçen sürede, 6 ülkede **(Türkiye, Lübnan, Mısır, Tunus, Ürdün, Pakistan)** demokrasiye verilen güçlü desteğin hâlen sürdüğü belirtilmiş. Araştırmaya göre, *2012 yılında Lübnan'da %84, Türkiye'de %71, Mısır'da %67, Tunus'ta %63, Ürdün'de %61 oranlarıyla halkın güçlü bir çoğunluğunun, demokrasinin en iyi yönetim biçimi olduğu yönünde görüş belirttiği ortaya konmuş.*

Yine, araştırma bulguları, *2011 yılına kıyasla bu görüşe destek verenlerin oranının Türkiye'de %5, Lübnan'da %3 arttığını, buna karşılık Mısır'da %4 ve Ürdün'de %11 düştüğünü ortaya çıkarmış. Tunus'ta 2011 yılına ait veri bulunamadığı için kıyaslama yapılamazken, Pakistan'da ise, 2011 yılında demokrasinin en iyi yönetim biçimi olduğunu destekleyen %42'lik oranının, 2012 yılında da aynen korunduğu gözlenmiş.*

Araştırmaya katılanlar; demokrasiyi, sadece bir kavram olarak değil, çok partili hür seçimler ve konuşma özgürlüğü gibi, demokratik sistemin belli başlı unsurlarıyla da benimsediklerini ifade etmişler.

“İyi bir demokrasiyi mi yoksa güçlü bir ekonomiyi mi tercih edersiniz?” sorusuna, **Ürdünlülerin %61'i, Tunusluların %59'u, Pakistanlıların %58'i, “Güçlü Bir Ekonomi”** cevabını verirken, **Türklerin %63 ile Lübnanlıların %53'ü ise, tercihlerini “Demokrasiden”** yana kullanmışlar.

Raporda yine, her 10 Türk'ten 6'sının (%57) ülke ekonomisinin iyi durumda olduğu yönünde görüş belirtmesine karşın, Pakistan, Lübnan, Tunus, Mısır, Ürdün'de her 10 kişiden en az 7'sinin bu konuda olumsuz görüş beyan ettiği belirtilmiş.

Araştırmada, **İslam dininin**, ülke yönetiminde oynadığı rol hakkında yapılan ankette, **Ürdün (%31)** dışındaki ülkelerde önemli bir çoğunluğun, İslam'ın ülke yönetiminde önemli bir rol oynadığı yönünde görüş bildirdiği görülmüş. İslam'ın ülke yönetiminde önemli rol oynadığına inananların en yüksek olduğu ülke, **%84 ile Tunus** olmuş.

2010 yılında yapılan aynı ankete verilen cevaplarla kıyaslandığında bu oranın en çok arttığı ülke, %19 artışla Mısır, en çok azaldığı ülke ise, %5'lik düşüşle Türkiye olmuş. Mısır'da, İslam'ın ülke yönetiminde önemli rol oynadığı yönünde görüş belirtenlerin oranı, 2010 yılında %47 iken; 2012'de %66'ya yükselirken, Türkiye'deyse 2010 yılında %69 olan bu oran, 2012 yılında %64'e gerilemiş. Tunus'ta, 2010 yılında böyle bir anket yapılmadığı

için, bu ülke kıyaslamaya dahil edilmemiş.

Raporun değerlendirmesinde, 6 ülkenin büyük bir kısmında, İslam dininin kamu hayatında önemli rol oynaması yönünde güçlü arzu bulunduğu ve çoğu ülkedeyse, halkın İslam dininin ülkedeki kanunlar üzerinde en azından bir etkisinin olması gerektiği yönünde görüş belirttiğine vurgu yapılmış. Pakistan, Ürdün ve Mısır'da, halkın büyük bir kesimi, kanunların Kur'an'daki öğretileri takip etmesi gerektiği yönünde görüş belirtirken; Tunusluların çoğunluğunun ve Türklerin %44'ünün, kanunların İslam değerlerinden ve prensiplerinden etkilenmesine destek verdiği; ancak katı bir şekilde Kur'an'ı takip etmemesi gerektiğini dile getirmişler.

Lübnan'da ise, her 10 kişiden 4'ü, kanunların Kur'an'ın öğretilerinden etkilenmemesi görüşünü ifade etmiş. Ancak, ülkede din ve mezhebe bağlı olarak bu konuda büyük görüş ayrılıkları bulunduğu da kaydedilmiş. Raporda, Lübnanlı Hristiyanların % 63'ünün, Sünni Müslümanların % 38'inin ve Şii Müslümanların da % 13'ünün Kur'an'ın hiçbir şekilde kanunlara yön vermemesi gerektiği yönünde görüş belirttiği ifade edilmiş.

Araştırmaya katılan 6 ülkede de, kadınların ve erkeklerin eşit haklara sahip olması görüşü, % 50'nin üzerinde bir çoğunlukla destek görmüş. % 93 ile Lübnanlılar ve % 84 ile Türkler, bu görüşe en çok destek veren grubu oluşturmuş. Bu oranın en düşük olduğu ülke, % 58 ile Mısır olmuş. Mısır'da erkeklerin sadece % 53'ünün, kadınların ise % 68'inin, bu görüşü desteklediği saptanmış.

Güçlü bir ekonomi ve Demokrasi tercihlerinin, birbirinden keskin şekilde ayrılmaması gerekir. Güçlü bir ekonomiyi yeğleyebilirsiniz de, ama hangi koşullarda ve "Neye rağmen" yeğlediğiniz de önemlidir. Bugün için Suudi Arabistan, **"iktisaden faal olmak ve üretken ekonomi"** açılarından güçlü bir ekonomi olmayabilir, ülkesinin zenginliğini, ülkelerin ona erişmek adına her türlü akıl tutulmalarını yaşadığı **"petrol"** denen emtia ile tesis ederken; bu durum Suudi Arabistan'ın **"Güçlü Bir Ekonomi"** olduğunu göstermeyebilir; ama bu ülke **"parasal bir refaha"** sahiptir... Ayrıca, bu emtiadan sağlanan ekonomik refah ta tabana yansıtılmamış bir refahtır. Suudi Arabistan gibi, daha birçok ülke de, belki **"iktisaden faal ve üretken"** bir ekonomiye sahip değildir. Fakat, sahip oldukları petrol rezervleri dolayısıyla, tek ekonomik kazançları petrol ticaretinden ötürü elde edilen **"parasal ekonominin"**, o ekonomiyi güçlü kılmadığı da **"iddia"** edilemez.

Bugün için, Arap coğrafyalarında yaşanan dalgalanmalar da, biraz bundan ötürüdür sanırım. Bir ülke, sahip olduğu stratejik bir emtiadan ötürü, bu emtianın sanayileşmiş ülkeler için **"hayatilik arz edecek"** kadar önemli bir durumda varolması; petrol sahibi ülkeleri paraya boğabilmekte ve yine, görece, o ülkelerde **"parasal bir genişleme"** yaparak, parasal bir ekonomik güçten bahsedilmesine de neden olabilmektedir. **Fakat, devletlerin varlık nedenleri bakımından sorgulanmalarına gelinecek olunursa, bu devlet, halkına istediği refah yaşamını sağlayabilmekte midir? Halkının da, yaratılan görece ekonomik genişmeden, pay alabilmesinin önü açılmakta mıdır? Ve, daha bir sürü, belki başkalarına "safсата" gelebilecek sorular... Demokrasi olgusunun, bence, bundan ötürü iskanlanmaması gerekmektedir.**

Kendi gerçekliğimizde, kendimize, Türkiye'ye baksak ve çıkan fotoğrafı okumaya çabalasak... Bugün, iktidar partisinin hangi yöneticisini veya bakanını dinlese... Bizlere söyledikleri şey: **"Türkiye'nin coğrafyasında parlayan yıldız olduğu, ekonomimizin gittikçe büyüdüğü, yabancı yatırımcının ilgisini çektiği; hatta yabancı sermayenin giderek ülkemize daha fazla geldiği..."** Bu ifadeler, alışık olduğumuz beyanatlardan değil mi? Türkiye'nin, Avrupa Birliği'nin içinde bulunduğu mali krize göre, daha iyi olduğu söylenebilir... Yani, görece ülkemizin **"Güçlü Bir Ekonomisi"** olduğu **"iddia"** edilebilir... Türkiye; eğer gittikçe büyüyen bir ekonomi ise ve büyüme; ülke ekonomisi açısından **"istikrar"** ve **"sürdürülebilirlik"** gibi, dönemin konjonktürüne uygun değerlerle de eşanda eklemlenerek **"dünya yıldızı"** oluveriyorsa, neden hâlâ **ülkemiz küresel dünyada "en pahalı benzini" tüketmekte; neden hâlâ "kişi başına düşen milli gelirimiz" darboğaz içinde olan ve bununla birlikte mali bir çalkantıdan geçen Yunanistan da görece çok düşük seviyelerde? Türkiye'de ekonomik yapı, ne denirse densin, hem "istihdam" yaratmıyor; hem de "reel ekonomiye", istenen çapta ilave katma değer sunmuyor.**

Türkiye’de demokratik kültürün iyileştirildiği, yine görece olarak söylenebilir. Ama, istenilen kazanımlar elde edilmiş midir? İnsanlar, mesela rahatlıkla ve özgürce, düşüncelerini ikrar edebiliyor mu? Bugün, *iktidar baskısının*, hemen hemen tüm alanlarda tesirini arttırdığını söylesek, *mübalağ* mı yapmış oluruz?

Türkiye’de evet; *Adalet ve Kalkınma Partisi*, ülkenin içinde bulunduğu sıkıntılı yapıdan faydalanarak, iktidara gelmiş bir partidir. İktidara gelmeden önce, öne sürdüklerinde, daima ülkeyi birleştirici ve bütünleştirici bir dil kullanmaya özen gösteren *AK Parti*; iktidarının perçinleşmesinden sonra, gerçekten de özellikle, liberal aydınlar **sükût-u hayale** neden olacak dönüşümler yaşamaya başladı. İktidara geldiğinde, sürekli olarak toplumun ve kamuoyunun dikkatini, **“Avrupa Birliğine entegrasyon ve AB’ye üye olabilmek adına reform yapılmasına”** kilitleyen *AK Parti*, gerçekten de bu süreçlerde liberal aydınlardan çok büyük destek gördü. Demokratik hayatın, daha da **“liberalleştirilmesi”** yönünde, reformların **“kararlılıkla”** yapılacağını sözlerinin ve vaatlerinin, siyasi iktidar temsilcileri tarafından sürekli vurgulanması; ülkemizde o döneme denk sürmekte olan bürokratik oligarşinin yıkılması ve daha demokratik bir siyasi hayatın, onun yerine ikama edileceği **“rüyalarını”**, liberallerin dimağlarında yaşattı.

Esasında, **AK Parti’ye**, toplumumuzda 2002 dönemine kadar zuhur eden bölünmeleri toparlayacak gözülle bakılmıştı. Siyaset kurumunu, daha demokratik unsurlarla tahkim edeceği; sivil olmayan unsurların ülke siyasetine müdahale etmesine izin verilmeyeceği, ifade özgürlüğünün alanının genişletileceği, insanların devlet karşısında silik bir statüden daha güçlü bir konuma getirileceği umuduyla, *Adalet ve Kalkınma Partisi*; kâh **liberallerin** önemli bir kesimi tarafından; yine kâh ılımlı **solcular** tarafından; ve hatta **entelektüel** ve **beyaz yakalı** çalışan profilleri tarafından bile, **“hatırı sayılabilecek”** düzeylerde desteklendi... Hatta, *Adalet ve Kalkınma Partisini*, destekleyen kitlelerin içinde, sadece **mütedeyyin** vatandaşlarımızı görmek, bizleri büyük yanılgılara itebilir. Bugün, en son yapılan alan çalışmalarında, AK Partiye olan toplum teveccühü %54'lere kadar çıkmakta. Bence, burada, bu destek kitlesinde, sadece muhafazakâr insanlar bulunmamakta; **kendi dünya görüşlerine ve hayat tarzlarına siyasi iktidar uygun gelmese de, yine de birçok demokratik atılımların veya siyasal reformların bu parti tarafından hayata geçirileceğine inanan entelektüel bir kesim(bence bunları; Atatürkçüler, beyaz yakalı çalışanlar, işadamları vb toplumsal katman diye sayabiliriz.) de mevcut.**

Fakat, şu son konjonktürel siyasal geçiş döneminde, ülkemizde, **AK Partinin** pek çok yönden hayalkırıklığına neden olduğu söylenebilir. Güçlü bir ekonomi, bir ülke için kuşkusuz yadsınamayacak kadar önemli bir ilerlemedir. Yalnız, bu ülkede insanlar, sırf siyasi iktidara **“muhalefet”** yaptığından ötürü sindiriliyor ve kendi çaplarında manevra yapma hakları ellerinden alınıyorsa; o ülkede demokratik ve güçlü bir siyasal kültürün olduğu da söylenemez. İki öğrenci, **“Parasız üniversite istiyoruz”** dedikleri için, ilgili mahkemece 8.5 yıla hapis cezasına çarptırıldı... Öğrenciler, memurlar, işçi sınıfı; gayet tabii ki, şiddete, saldırganlığa ve teröre başvurmada; en doğal hakları olan demokratik bir zeminde, düşünce özgürlüklerini kullanacaklardır. Kullanmasınlar mı? Bence, ülkemiz, şu aralar demokratik siyasal kültürün varedilmesi adına sıkıntılar yaşamaktadır. Hâlen, **III. Yargı Reformuna** rağmen, cezaevinde tutuklu bulunan milletin “vekillerinin” durumunun muğlaklığı, netlik kazanamamış durumda. Kanımca, sadece ekonomik yıldız olmaya özen göstererek, ülkenin demokratik yönü geriletilmeye çabalanırsa; o ülkede siyasi ve ekonomik huzur yeşertilemez. İçinde konumlandığımız Ortadoğu coğrafyasında, nice para zenginleri ülkeler var ama; nedense “demokrasinin” sadece namı gezinmekte bu ülkelerde. En iyisi, **“Ekonomik Demokrasi”**de karar kılmaktır...

Erhan SALMAN

iletisim@politikadergisi.com [2]

Yorumlar

- [Eko-Politik](#) [3]
- [İç Siyasa](#) [4]
- [Toplumsal](#) [5]

Kaynak URL (25/04/2024 - 18:09 tarihinde yazdırıldı):

<http://www.politikadergisi.com/okur-makale/guclu-bir-ekonomi-mi-yoksa-demokrasi-mi>

Bağlantılar:

- [1] <http://www.politikadergisi.com/pd-uye/erhan-salman>
[2] <mailto:iletisim@politikadergisi.com>
[3] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/eko-politik>
[4] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/ic-siyasa>
[5] <http://www.politikadergisi.com/category/icerik-kategorileri/toplumsal>